

-Save This Page as a PDF-

Tarehe za Vitabu katika B'rit Chadashah

James aliandika kati ya **45** na **48**

Safari ya Kwanza ya Umishonari:

Wagalatia iliyoandikwa katika **48** kutoka Antiokia

Safari ya Pili ya Umishonari:

Wathesalonike wa Kwanza iliyoandikwa katika **50** kutoka Korintho

Wathesalonike wa Pili iliyoandikwa katika **50** kutoka Korintho

Safari ya Tatu ya Umishonari:

Wakorintho wa Kwanza iliyoandikwa mwaka wa **55** kutoka Efeso

Wakorintho wa Pili iliyoandikwa mwaka **56** kutoka Makedonia

Warumi iliyoandikwa katika **57** kutoka Korintho

Marko iliandikwa karibu **58-59** kutoka Roma

Safari ya Paulo kwenda Roma: Barua za Gereza

Waefeso iliyoandikwa mwaka 60 kutoka Rumi

Wakolosai iliyoandikwa mwaka 60 kutoka Rumi

Filemoni iliyoandikwa katika 60 kutoka Roma

Luka aliandika mwanzoni mwa miaka ya 60 ama 60 au 61

Yohana wa Kwanza imeandikwa kati ya 60 na 65

Yohana wa Pili imeandikwa kati ya 60 na 65

Yohana wa tatu iliandikwa kati ya 60 na 65

Wafilipi iliyoandikwa mwaka 61 kutoka Rumi

Matendo yaliyoandikwa karibu 62 kutoka Rumi

Safari ya Nne ya Umisionari: Barua za Kichungaji

Timotheo wa Kwanza iliyoandikwa mwaka 64 kutoka Makedonia

Tito iliyoandikwa mwaka 64 kutoka Makedonia

Petro wa Kwanza iliandikwa mwishoni mwa 64 au mapema 65

Waebrania imeandikwa 64-65

Mathayo iliandikwa karibu 65 kutoka Palestina au Antiokia ya Siria

Yuda aliandika karibu 66

Timotheo wa Pili iliyoandikwa mwaka 67 kutoka Rumi

Petro wa Pili imeandikwa karibu 67-68

John aliandika karibu 80

Ufunuo uliandikwa karibu 95-96

Muda wote mitume walipokuwa hai, karama zote za Roho zilitumika.

Lakini hatimaye mitume wote waliuawa kwa ajili ya imani isipokuwa Yohana aliyeandika Ufunuo, na kanuni ya Maandiko ilifungwa, na ulazima wa karama za kuwathibitisha mitume pia ukaisha. Yohana angeandika katika sura ya mwisho ya kitabu cha mwisho cha Biblia: Ninamwonya kila mtu anayesikia maneno ya unabii wa kitabu hiki cha kukunjwa: Mtu yeyote akiongeza kitu chochote juu yake, Mungu atamwongezea mtu huyo mapigo yaliyotajwa katika kitabu hiki cha kukunjwa. Na mtu ye yote akiondoa neno katika kitabu hiki cha unabii, Mungu atamwondolea mtu huyo sehemu yo yote katika ule mti wa uzima, na katika ule Mji Mtakatifu, ambao umefafanuliwa katika kitabu hiki (Ufunuo 22:18-19).

Wakati huo, Kanisa lilianzishwa na baadhi ya karama za kiroho zilikoma kuhitajika au kutumika.

Kuamua wakati Biblia iliandikwa huleta changamoto kwa sababu si kitabu kimoja. Ni mkusanyiko wa vitabu 66 vilivyoandikwa na waandishi zaidi ya 40 kwa zaidi ya miaka 2,000. Kwa hiyo kuna njia mbili za kujibu swali, "Biblia iliandikwa lini?" Ya kwanza ni kubainisha tarehe za awali za kila moja ya vitabu 66 vya Biblia. Pili, lengo hapa ni kueleza jinsi na lini vitabu vyote 66 vilikusanywa katika juzuu moja.

Tunaweza kusema kwa uhakika kwamba toleo la kwanza la Biblia lililoenea sana lilikusanywa na Jerome karibu mwaka 400 BK. Hati hii ilijumuisha vitabu vyote 39 vya Agano la Kale na vitabu 27 vya Agano Jipya katika lugha moja: Kilatini. Chapa hii ya Biblia inajulikana kwa kawaida kuwa Vulgate ya Kilatini. Jerome hakuwa wa kwanza kuchagua vitabu vyote 66 tunavyovijua leo kuwa Biblia. Alikuwa wa kwanza kutafsiri na kukusanya kila kitu katika juzuu moja.

Hatua ya kwanza ya kuunganisha Biblia inahusisha vile vitabu 39 vya Agano la Kale, ambavyo pia vinajulikana kama TaNaKh. Kuanzia na Musa, ambaye aliandika vitabu vitano vya kwanza vya Biblia, vitabu hivi viliandikwa kwa karne nyingi na manabii na viongozi. Kufikia wakati wa Yesu na wanafunzi wake, Biblia ya Kiebrania ilikuwa tayari imeanzishwa kuwa vitabu 39. Hivi ndivyo Yesu alimaanisha aliporejelea "Maandiko".

Baada ya kanisa la kwanza kuanzishwa, watu kama vile Mathayo walianza kuandika kumbukumbu za kihistoria za maisha na huduma ya Yesu, ambazo zilijulikana kama injili.

Viongozi wa kanisa kama vile Paulo na Petro walitaka kutoa mwongozo kwa makanisa waliyoanzisha, kwa hiyo waliandika barua ambazo zilisambazwa katika makutaniko katika maeneo mbalimbali. Hizi tunaziita nyaraka.

Karne moja baada ya kuzinduliwa kwa Kanisa, mamia ya barua na vitabu vilieleza Yesu alikuwa nani na alifanya nini na jinsi ya kuishi kama mfuasi wake. Ilibainika kuwa baadhi ya maandishi haya hayakuwa ya kweli. Washiriki wa kanisa walianza kuuliza ni vitabu gani vinapaswa kufuatwa na ni vipi vinapaswa kupuuzwa.

Hatimaye, viongozi wa makanisa ya Kikristo duniani kote walikusanyika ili kujibu maswali makuu, ikiwa ni pamoja na vitabu gani vinavyopaswa kuzingatiwa kama "Maandiko." Mikusanyiko hii ilijumuisha Baraza la Nicea mwaka 325 BK na Baraza la Kwanza la Constantinople mwaka 381 BK, ambalo liliamua kitabu kijumuishwe katika Biblia.

kama ilikuwa:

- Iliandikwa na mmoja wa mitume wa Yesu, mtu ambaye alikuwa shahidi wa huduma ya Yesu, kama vile Petro, au mtu aliyehoji mtume, kama Luka.
- Iliyoandikwa katika karne ya kwanza BK, ikimaanisha kwamba vitabu vilivyoandikwa muda mrefu baada ya matukio ya maisha ya Yesu na miongo ya kwanza ya kanisa havikujumuishwa.
- Kwa kupatana na sehemu nyingine za Biblia zinazojulikana kuwa halali, kumaanisha kwamba kitabu hicho hakiwezi kupingana na sehemu fulani ya Maandiko inayoaminika.

Baada ya miongo michache ya mijadala, mabaraza haya yalisuluhisha kwa kiasi kikubwa ni vitabu vipi vilivyopaswa kujumuishwa katika Biblia.

Miaka michache baadaye, zote zilichapishwa na Jerome katika buku moja. Kufikia seni ya kwanza